

Wat is het redden van een stolp?

En wat doen wij/kunnen wij doen en wat hebben wij bereikt/kunnen wij bereiken?

NB1 Met 'stolp' wordt in dit stukje 'historische stolpboerderij' bedoeld. Dus stolpboerderijen gebouwd voor 1965, met ooit een agrarische bestemming.

NB2 Met 'wij' wordt bedoeld. Diegenen die via Red de Stolp en/of de BSNH betrokken zijn bij het 'redden' van stolpen.

Wat is het redden van een stolp?

Het redden van een stolp kan worden gezien als het voorkomen dat een stolp verdwijnt (in de ruimste zin van het woord). Laten we daarom eerst vaststellen hoe een stolp kan verdwijnen:

1. Sloop
  - 1.1. de staat van een stolp is dermate achteruitgegaan dat sloop onvermijdelijk is
  - 1.2. de eigenaar heeft een sterke wens om een stolp te slopen (past niet meer bij agrarische bestemming, vervangen door nieuwbouw)
  - 1.3. staat in de weg bij infrastructurele ontwikkelingen (wegen/woningen)
2. Brand
  - 2.1. Onachtzaamheid (b.v. takken verbranden op erf bij rieten kap, 's nachts kaars laten branden)
  - 2.2. Schoorsteenbrand
  - 2.3. Blikseminslag
  - 2.4. Vuurwerk bij rieten kap
  - 2.5. Brandstichting
  - 2.6. Kortsluiting (veelal door ondeugdelijke elektrische installatie)
3. Renovatie
  - 3.1. Hoewel technisch gezien een stolp niet kan verdwijnen door een renovatie, kan door keuzes betreffende kleur, materiaal en stijl (bijvoorbeeld grote ramen in de voorgevel) en/of eventuele aanbouwen/dakkapellen en/of wijzigingen in de erfinrichting het aanzien van een stolp dermate wijzigen, dat een stolp onherkenbaar verminkt is. Het voorkomen van deze 'verminking' kan dus wel gezien worden als het 'redden' van een stolp.

Het redden van stolpen kan dus worden gezien als het ondernemen van acties om 1) het verdwijnen van stolpen door sloop en brand te voorkomen en 2) het voorkomen van verbouwprojecten waarbij de stolp 'onherkenbaar verminkt' wordt.

Wat doen wij/kunnen wij doen om stolpen te redden?

1. Verhogen bewustwording t.a.v. het belang/achteruitgang van het stolpenbestand bij beleidsmakers (Provincie en gemeenten, landelijk?), zoals het toezenden van lijst bedreigde stolpen naar Alkmaar en Hollands Kroon in 2025.
2. Een eigenaar adviseren zijn/haar stolp te koop aan te bieden, als eigenaar geen middelen heeft voor onderhoud en herstel.
3. Voordragen als monument.
4. Propageren adequaat provinciaal/gemeentelijk beleid t.a.v. het behoud van stolpen:
  - a. Vergunningsplicht bij sloop;
  - b. Juridische bescherming stolpen in het omgevingsplan;
  - c. Eisen betreffende herbouw;
  - d. Eisen betreffende renovatie.
5. Verhogen bewustzijn eigenaren zodat zij zich realiseren wat ze in handen hebben (en niet zouden moeten verkwanzelen)

6. Verhogen bewustzijn bewoners Noord-Holland t.a.v. de waarde van de stolp in het landschap.
7. (Aanstaande) eigenaren ondersteunen/adviseren bij:
  - a. Renovatie;
  - b. Herbouw;
  - c. Inzicht in bouwkundige staat;
  - d. Verduurzamen;
  - e. Splitsen;
  - f. Creëren kostendragers;
  - g. Hergebruik bijgebouwen, lees: niet direct slopen; eerst kijken of bijgebouwen karakteristiek zijn en of verbouw tot extra woning mogelijk is;
  - h. Brandpreventie.
8. Het ter beschikking stellen van algemene richtlijnen t.a.v. zaken als kleurgebruik, onderhoud renovaties en erfinrichting. Zie 'Dans der daklichten'.
9. Het ter beschikking stellen van informatie t.a.v. subsidies (onderhoud/verduurzaming).

Waar doen wij niets aan?

Aan het verdwijnen van stolpen door brandstichting valt niet veel te doen.

Wat hebben wij bereikt?

1. Er zijn weinig gevallen waarbij de volledige sloop van een historische stolpboerderij is verhinderd. Er zijn wel gevallen van behoud voorgevel en vierkant en in meerdere gevallen is bijgedragen aan verantwoorde renovatie/herbouw.
2. Wij hebben bijgedragen aan het verhogen van de bewustwording t.a.v. het belang/achteruitgang van het stolpenbestand bij beleidsmakers (gesprekken met Provincie en gemeentes) en media.
3. Wij hebben (middels gesprekken en commentaar rondes) invloed gehad op beleidsontwikkeling.
4. Wij adviseren jaarlijks tientallen (aanstaande) eigenaren t.a.v. aspecten als bouwkundige staat, verbouwingmogelijkheden en verduurzaming.

Wanneer is een stolp gered?

Dat kan in een aantal gradaties. Onderstaand de opsomming op volgorde van wenselijkheid/voorkeur

- a. Restauratie (naar model oude foto of bouwtekening)
- b. Renovatie
- c. Renovatie met splitsing (bijvoorbeeld met staart)
- d. Gedeeltelijke sloop van gevels en kap en nieuwe fundering met behoud van Vierkant
- e. Integrale sloop en hergebruik van vierkant
- f. Integrale sloop en terugbouwen stolp met dezelfde afmetingen op de bestaande locatie
- g. Terugbouwen van een stop met dezelfde afmetingen op een verschoven locatie
- h. Terugbouwen van een kleinere stolp

Bij de gradaties a t/m d is sprake van behoud van de stolp Bij e t/m h is sprake van behoud van het landelijke beeld en de stolpenstructuur

Hoe dit document te gebruiken?

Dit document kan worden beschouwd als een leidraad bij het nadenken over het redden van stolpen.

Voor verdere informatie zie de website van Red de Stolp <http://reddestolp.nl>

en de Boerderijstichting Noord-Holland <https://www.boerderijstichting.nl/>